

Innspill til høring om Folkehelsemeldinga. Gode liv i eit trygt samfunn

Sex og samfunn ønsker å takke for muligheten til å komme med innspill til høring om *Meld. St. 19 (2018–2019) Folkehelsemeldinga. Gode liv i eit trygt samfunn.*

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Sex og samfunn driver klinisk-, undervisnings- og formidlingsarbeid, der den kliniske delen av arbeidet inkluderer Norges største klinikk for seksuell helse. I 2018 mottok vi over 57 000 henvendelser, hvorav 35 000 av disse var konsultasjoner ved vår klinikk.

Vi mener at seksuell helse må ses i sammenheng med både psykisk og fysisk helse, og Folkehelsemeldinga må ta utgangspunkt i at vi mennesker er seksuelle hele livet, og at alle mennesker har en seksualitet.

Folkehelsemeldinga må, i tillegg til forebyggende tiltak, inkludere helsefremmende tiltak, og på den måten bidra til god helse og økt livsmestring for alle, uavhengig av alder, kjønn, status, geografi, etnisk bakgrunn, funksjonsevne eller lignende. Meldingen må videre være inkluderende og bidra til å fremme mangfold.

Sex og samfunn mener at Folkehelsemeldinga i større grad bør kobles til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter og at denne koblingen må ses i et livsløpsperspektiv. Vi er glade for at Folkehelsemeldinga viser til *Snakk om det! Strategi for seksuell helse (2017-2022)*¹, da sistnevnte strategi inneholder viktige tiltak for å sikre alle en best mulig seksuell helse. Til tross for et engasjerende forord om at seksualitet er en fantastisk kraft, synes vi dessverre at Snakk om det! mangler fokus på den positive seksualiteten. Dette ser vi også er tilfellet i Folkehelsemeldingen. Overordnet synes vi at seksuell helse i altfor liten grad er inkludert i meldingen, og i tillegg har dessverre teksten som omhandler seksuell helse i hovedsak en negativ vinkling.

God folkehelse starter tidlig

Tidlig innsats og langsiktig arbeid nevnes i Folkehelsemeldinga som avgjørende for å sikre god helse for befolkningen. Når det gjelder seksuell helse, mener vi at et av de viktigste helsefremmende tiltakene er god seksualitetsundervisning. Gjennom god undervisning skal barn og unge introduseres for seksualitet, følelser, selvbestemmelse, grenser og overgrep. Dette vil kunne føre til at de blir komfortable med å snakke om slike temaer, som er et viktig steg i retningen mot å ta vare på egen helse videre i livet.

Vi er enige med regjeringen at forebyggende tiltak har et stort potensiale, og mener at god kunnskap vil sørge for tidlig forebygging av fysisk og psykisk uhelse, og derfor ønsker Sex og samfunn at seksualitetsundervisning begynner allerede i barnehagen.

Bedre tilgang til prevensjon for unge under 16 år

Vi er glade for at Folkehelsemeldinga omtaler unges tilgang til prevensjon. Det er positivt at aldersgrensen for statens subsidieordning for prevensjon stadig utvides, men Sex og samfunn mener det også er viktig å fjerne den nedre aldersgrensen og sikre at

---

¹ Helse- og omsorgsdepartementet. 2016. [Snakk om det! Strategi for seksuell helse \(2017-2022\)](#).

Sex og samfunn

de under 16 år inngår i denne ordningen. I tillegg mener vi at helsesykepleiere og jordmødre bør kunne rekvirere prevensjon til de under 16 år. Å gi unge under 16 år bedre tilgang til prevensjon vil føre til økt bruk av selvbestemt prevensjon, færre uønskede svangerskap og aborter, bedre kontakt med helsevesenet og til syvende og sist: en bedre seksuell helse.

God seksuell helse også for gutter og menn

Gutter og menn bruker helsevesenet lite, og dette kan medføre at de i voksen alder får helseutfordringer som kunne ha vært unngått dersom de hadde hatt tettere kontakt med helsevesenet som unge. Å bruke helsevesenet lite kan blant annet føre til lavere prevensjonsbruk og dårligere forebygging av seksuelt overførbare infeksjoner. Det kan også gå utover psykisk helse, som igjen kan føre til ensomhet, isolasjon, depresjon, eller i ytterste konsekvens, selvmord. På bakgrunn av dette må det iverksettes nye tiltak som kan sørge for økt kunnskap og bevissthet om gutter og menns seksuelle helse, og videre bidra til at flere oppsøker tilgjengelige helsetjenester og andre tilbud ved behov.

Unge digital kompetanse må styrkes

Stadig flere digitale verktøy blir tilgjengelig. Mange slike verktøy kan være en ressurs for unge som for eksempel kan bruke disse til å utforske egen seksualitet og til å komme i kontakt med andre. Samtidig vet vi at unge, og voksne, trenger økt digital kompetanse. Gjennom vår kontakt med unge ser vi omtrent daglig hvilke negative konsekvenser uheldig bruk av digitale verktøy kan medføre. Det trengs mer kunnskap om hva som er lov og ikke lov, for eksempel når det kommer til bildedeling og personvern, derfor er Sex og samfunn glad for at regjeringen vil utarbeide en egen strategi mot internettrelaterte overgrep. Denne må inkludere tiltak slik at de av oss som møter barn og unge også får økt digital kompetanse.

Sex og samfunn er også glade for at Kripos i sin rapport *Seksuell utnyttelse av barn og unge over internett*² anerkjenner overgrep via internett på lik linje med fysiske overgrep. Dette er et viktig steg mot å bekjempe skam knyttet til overgrep via internett.

Sex og samfunn støtter videreutvikling av digitale verktøy for barn og unge, og mener det er viktig at tilgjengelige digitale hjelpetjenester er kvalitetssikret og holder et høyt faglig nivå.

Ny stortingsmelding om levekår og fremtidsutsikter

Vi er glade for at regjeringen vil legge frem en ny stortingsmelding om levekår og fremtidsutsikter for unge mellom 13-25 år. Vi mener det er viktig at denne inkluderer seksuell helse, og at den i tillegg har et særlig fokus på unge som faller utenfor.

Sex og samfunn vil vise til tidligere innsendte innspill angående Folkehelsemeldinga³. I tillegg støtter vi også innspill sendt fra Nasjonalt SRHR-nettverk. Vi ser frem til å delta på høring.

Maria Røsok
Daglig leder

Tore Holte Follestad
Assisterende daglig leder

² Politiet.no: [Seksuell utnyttelse av barn og unge over internett](#).

³ Sex og samfunn. 28.09.18. [Innspill til ny folkehelsemelding](#).